

משמעות האותיות

הרב מאיר שפירד

מהדורת ביקורת
סיון תש"פ

כל הזכויות שמורות
בכל ענייני הספר ניתן לפנות:
052-713-952-0
yudataub@gmail.com
נשמח לקבל הארות והערות

עימוד כריכה ושערים

☎ 050-412-452-4
✉ Kesetgraf@gmail.com

לעילוי נשמת

אמנו מורתנו אשת חיל עטרת בעלה

מרת יהודית שפריר ע"ה

נלב"ע בכ"ח אדר תשע"ג

ת.ג.צ.ב.ה.

לדמותו של אבא

אבא היה ניצול שואה אשר גורש מכפרו ברומניה בהיותו ילד בן 10. אבא סבל שנים של חרפת רעב, קור ופחד ומראות אימה, כשרוב בני הכפר נפחו נשמתם ברעב.

בני המשפחה ניצלו ברובם בדרכי ניסים, אך את הכוח הנפשי יש לייחס לזכות סבו הגדול, ר' אברהם אבא שפרבר, שנסך בהם ביטחון עצום בקב"ה!

אבא עלה ארצה כנער, לבדו, והיטלטל ממקום למקום. כשבארץ נשבו רוחות זרות, מה שעמד לימינו לחזקו ולאמצו היה מכתביו של הסבא שהגיעו מחו"ל ספוגים דברי תורה ויראה מחזקים ומשמרים את רוחו!

אבא נסע ללמוד בישיבת הדרום שם זכה להכיר מקרוב את גדול הדור, לימים ראש ישיבת פוניבז', הגאון הגדול רבי אלעזר מנחם מן שך זצ"ל. דמותו עשתה עליו רושם כביר שהובילה אותו למשך כל ימי חייו.

לאחר נישואיו עסק אבא עשרות שנים בחינוך בתור מורה לתנ"ך, לטבע, ואחר כך בתור מנהל.

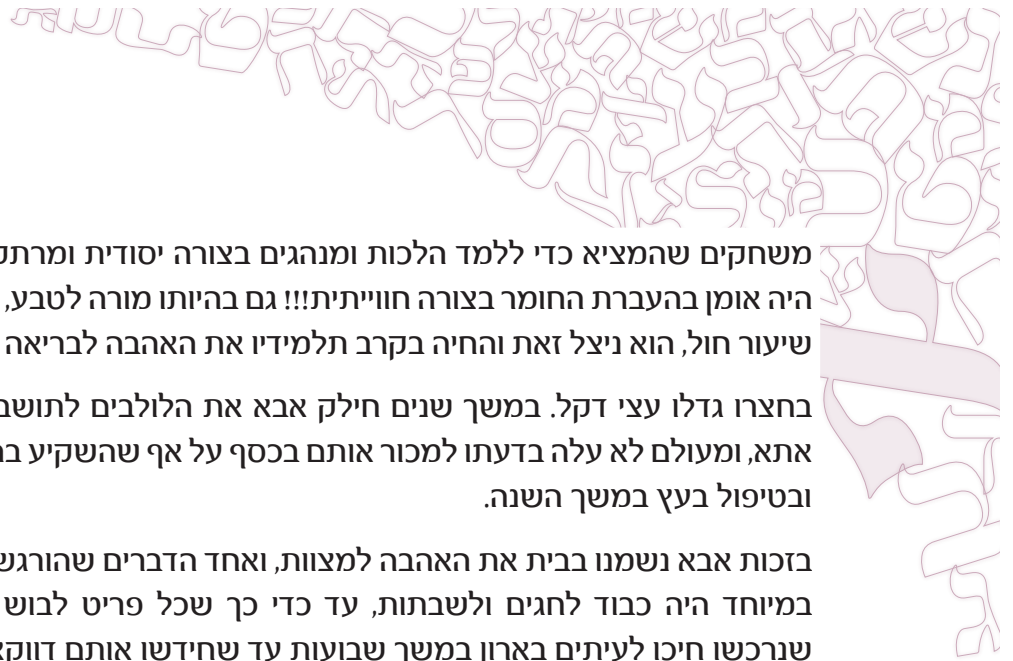
על אף שבשנות נעוריו התגלגל בגלות ולא זכה ללמוד, אבא זכר את ה'מלמד' מהכפר, מלמד פרטי מיוחד ששכר סבא ראובן עבורו ועבור הדודים אשר עימם גדל.

הצימאון ללמוד ליווה את אבא כל ימיו...

הוא למד בעיקר חומש ובעיון, ובשנים מאוחרות יותר הקפיד על השיעורים בגמרא בין מנחה לערבית.

בין היתר מסר בעצמו שיעורים על פרשת השבוע בבית הכנסת עשרות שנים! כל מי שצפה בו בזמן השיעור לא רק שמע דברי תורה עמוקים ומסודרים אלא ראה עמוד אש של חיבור עצום לדברים שאמר.

בתור מנהל מסר אבא נפשו לחנך את הילדים לחיי תורה. תלמידיו היו עולים חדשים שהגיעו ממשפחות פשוטות עם מעט "יידישקייט". אבא השקיע רעיונות, פיקחות והמוו יצירתיות לחבב עליהם את המצוות! זכורים לי המוו

משחקים שהמציא כדי ללמד הלכות ומנהגים בצורה יסודית ומרתקת! הוא היה אומן בהעברת החומר בצורה חווייתית!!! גם בהיותו מורה לטבע, לכאורה שיעור חול, הוא ניצל זאת והחיה בקרב תלמידיו את האהבה לבריאה ולבורא!

בחצרו גדלו עצי דקל. במשך שנים חילק אבא את הלולים לתושבי קריית אתא, ומעולם לא עלה בדעתו למכור אותם בכסף על אף שהשקיע בהורדתם ובטיפול בעץ במשך השנה.

בזכות אבא נשמנו בבית את האהבה למצוות, ואחד הדברים שהורגשו אצלנו במיוחד היה כבוד לחגים ולשבתות, עד כדי כך שכל פריט לבוש או נעל שנרכשו חיכו לעיתים בארון במשך שבועות עד שחידשו אותם דווקא לכבוד החג. אפילו נעלי יום חול חודשו בשבת!

אבא מסר נפשו לשלוח תלמידים מבית הספר היסודי ללמוד בישיבות, ועל אף שרבים התנגדו לו ואף נלחמו בו הוא לא חת מהם! גם כשסבל רבות ונאלץ לבסוף לעזוב את עבודתו כמנהל - הוא לא הצטער כיוון שידע שעשה זאת לכבוד ה'!

את תמצית חלבו ודמו השקיע בחינוך בנותיו שיקימו בתים של תורה, ותמך ואף תומך בהן עד היום! הקב"ה זיכהו לראות זרע ברך ה'!

בעשור השישי לחייו החל אבא להתעמק בשפת הקודש. ראשית במשמעות האותיות, אחר כך במשמעות המילים והכתיב והעמיק הרבה בכל רגע פנוי, וכל זאת בעיון רב ובחכמה עצומה.

אבא עסק בכך כשני עשורים כשבד בבד הוא טיפל במסירות עצומה בהוריו החולים (בהיותו בן יחיד), ואח"כ באמא ע"ה!

כך למד וכתב עד שחלה באלצהיימר ולא יכול היה יותר...

אבא היה מודע לכך שהוא מאבד את הזיכרון ואת היכולת לקרוא ולדבר, וברגעיו הקשים ביותר אמר מתוך כאב ובצלילות הדעת: "אני יודע שכל מה שה' עושה זה עונש על חטאיי, ה' צדיק, ואני מקבל גזרותיו באהבה..."

אין ספק שבכל שנות הסבל הרבות במחלה איומה זו, מחשיב הקב"ה מילים

אלו כאילו חוזר ואומרן בכל עת.

גם בשנים שכבר לא יכול היה לדבר, המשיך להגיע לבית הכנסת (עד תקופת הקורונה).

כיום הוא מעביר את הזמן בתפילה ובשמיעת שיעורי תורה בעיקר של הרב משה שפיראט זצ"ל שכל כך אהב כל השנים.

בשנים שהיה מסוגל להגיב אך מעט ראינו שהוא מגיב על דברי תורה, היה עונה אמן ועיניו נצצו.

שמחה מיוחדת הייתה לו כשסיפרו לו על נכדיו הלומדים תורה. כששמע זאת היה ממלמל ב"ה, ב"ה, ב"ה. ובייחוד שמח כששמע שעומדים להוציא חוברת זו לאור, ובכל ימי ייסוריו כששאלנו לשלומו אבא ענה ברוך ה'!!!

לדמותה של אמא

לצידו של אבא עמדה אמא הצדקת שחיה עשרות שנים עם חמיה וחמותה ודאגה להם וטיפלה בהם במסירות.

צניעותה ואצילותה היו בולטות מול הסביבה שבה חיה, ממש כשושנה בין החוחים, כשהיא מקפידה על לבוש בגדרי ההלכה והרבה יותר מזה, וכך חינכה אף את הבנות.

טוב ליבה היה הנקודה הבולטת והמיוחדת שבה. תמיד הייתה עם אוזן קשבת ונתנית לב לכל גלמוד וקשה יום בשכונתה, וכן הצטיינה בעין טובה ובהבנה לנפש הזולת.

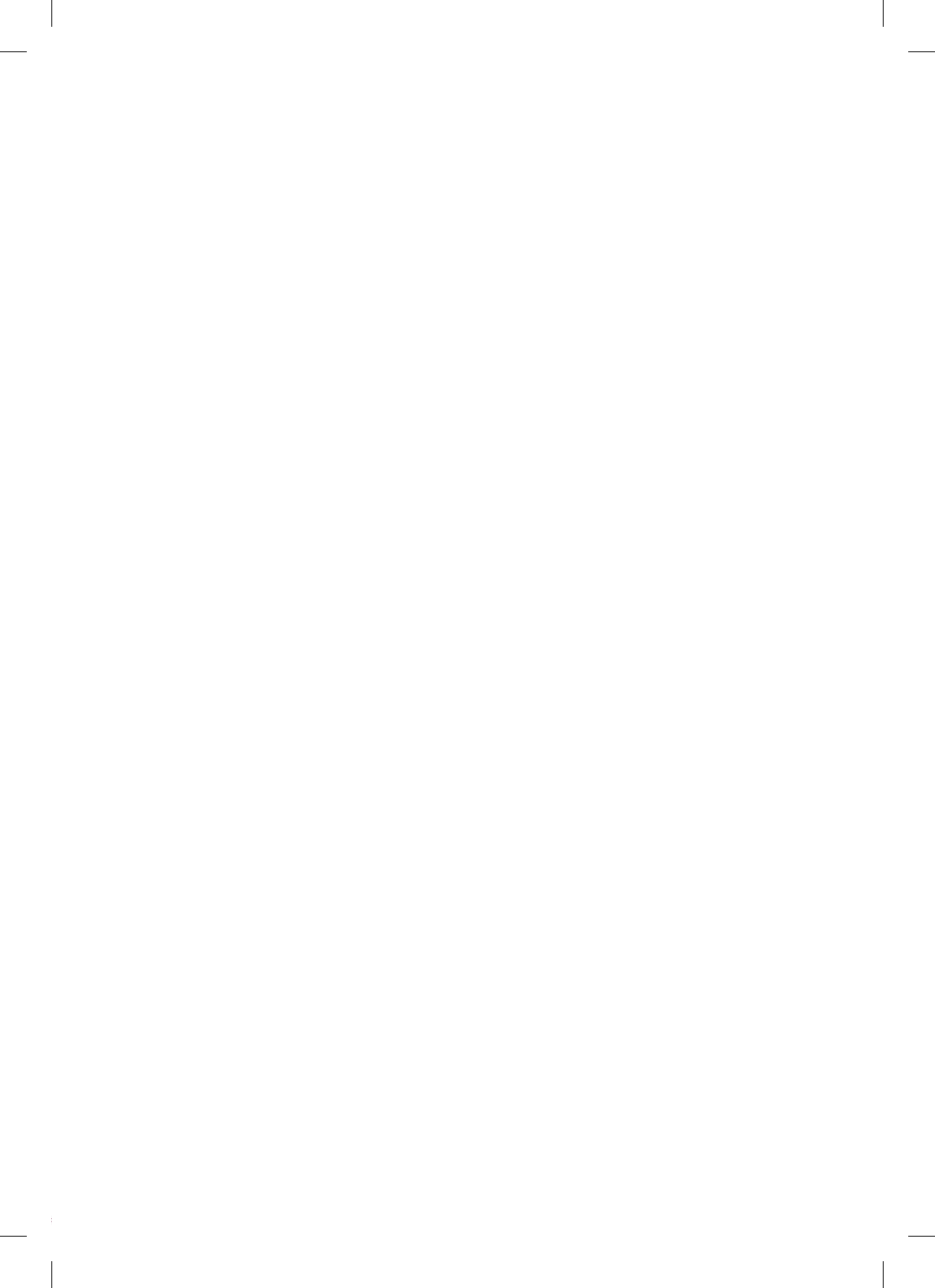
בהיותה מורה הקרינה מאישיותה ועזרה לתלמידים בכל מה שיכלה. היא הקדישה זמן רב לתלמידות עולות חדשות ולבנות מבתים קשים כדי לקדמן.

אמא תמכה באבא כל השנים על מנת שיוכל ללמוד עוד ועוד.

בהיותה מומחית במקצועות העברית עזרה לאבא בניסוח הכתבים שלו.

אמא ניחנה באמונה מוחשית בבורא עולם ובאהבה עצומה לתורה.

ת.נ.צ.ב.ה.

אודות החיבור והמחבר

החיבור שלפניכם אינו חיבור שנתחבר בעט ובדיו לבדם, חיבור זה הוא פרי עמל של אדם גדול ברוחו ובדעתו, עניו וצנוע בהתנהגותו, אוד מוצל מאש, שעסק בסוגיא עמוקה זו במשך עשרות בשנים. עד שהתבררה והתבהרה לו סוגיא זו ונעשתה בלועה בדמו, הוא חי את הסוגיא כאילו היתה אחד מאבריו.

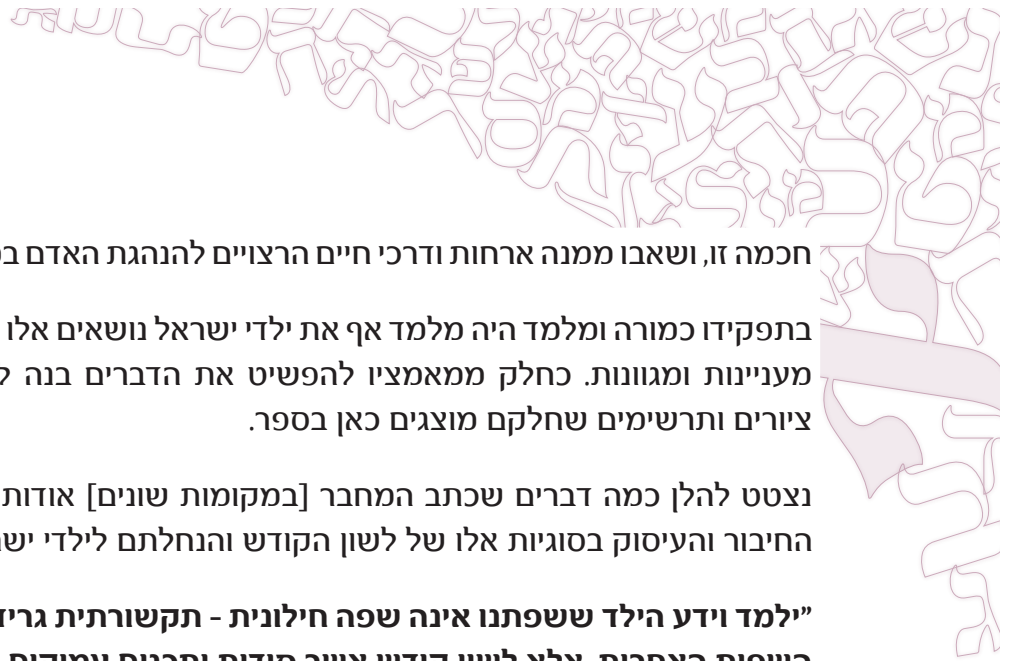
התמסרותו לכתיבת חיבור זה היתה בגדר של 'מסירות נפש' ממש. ביגיעה שאין לתאר, עמל ויגע לכתוב ולהגיה, ושוב לכתוב מחדש את החיבור, עד שהצליח בס"ד להוציא מתחת ידו חיבור זה, הוא לא חסך בכל מאמץ שהוא, ולא נרתע מכל הוצאה שהיא בדרכו למטרה שהציב לעצמו, ואכן הצליח בלשונו הגבוהה והייחודית לתת ביטוי לסודות הרבים והנפלאים הטמונים בצורתם החיצונית, בצירופם, בהגייתם ובסדר של אותיות לשון הקודש.

יסודות כניסתו לסוגיא זו נטועים בשיעורים הרבים ששמע מהגאון האדיר רבי משה שפירא זצ"ל, שיעורים אלו היו אצלו לאבן דרך והוא היה 'לומד' אותם, חוזר משן ומעמיק בהם עד היכן שידו משגת.

המחבר יחס חשיבות רבה לעיסוק בסוגיא זו והרבה להדגיש שככל שמעמיקים ביסודות העולים מסוגיא זו מתחזקת ומתבססת אצל הלומד האמונה המוחלטת בנותן התורה. ככל שמבחינים בייחודיות של לשון הקודש שאינה כשאר לשונות האומות הבנויות על הסכמה והחלטה של מחבר הלשון. אלא שמות וצורות האותיות מבטאות את מהותם וכן המילים העולות מחיבור אותיות וסמיכותן זה לזה, כל אלו מבליטים את החכמה האלוקית הטמונה בלשון הקודש, והעיסוק בחכמה זו מחזק ומבסס את האמונה הנטועה בנו.

מלבד זאת הראה המחבר איך כל יסודות הבריאה - קיום העולם והאנושות עפ"י השקפת התורה טמונים בצורתם ובחיבורם של האותיות.

עוד הרבה להוכיח כיצד מאמרי חז"ל בדרישת המקראות התבססו על

חכמה זו, ושאו ממנה ארחות ודרכי חיים הרצויים להנהגת האדם במידותיו.

בתפקידו כמורה ומלמד היה מלמד אף את ילדי ישראל נושאים אלו בדרכים מעניינות ומגוונות. כחלק ממאמציו להפשיט את הדברים בנה לשם כך ציורים ותרשימים שחלקם מוצגים כאן בספר.

נצטט להלן כמה דברים שכתב המחבר [במקומות שונים] אודות תועלת החיבור והעיסוק בסוגיות אלו של לשון הקודש והנחלתם לילדי ישראל:

”ילמד וידע הילד ששפתנו אינה שפה חילונית - תקשורתית גרידא, ככל השפות האחרות, אלא לשון קודש אשר סודות ותכנים עמוקים טמונים בה: באותיות ובצירופיהן השונים, במילים הסמוכות ובמילון כולו נמצא יסודות הבריאה, קיום העולם והאנושות עפ”י השקפת התורה”.

”תכנון כל פרט, באותיות ובשפה, יפליא את הלומד: יביא אותו ליתר הבנה בפסוקים ובמצוות התורה ירחיב ידיעותיו והעמקתו במאמרי חז”ל וילמד מכאן על המידות הרצויות לאדם”.

”יעשיר הלומד את אוצר המילים והסתעפותן - מעבר לשפה המדוברת - יחדור לים המשמעות של מילים מושגים ושורשיהם בבניניהם השונים”.

”ימצא הלומד את העולם הדתי - רוחני במגוון רחב ובצורה משלימה”.

בשלב מסוים לקראת הוצאת הכתבים לאור עולם שלח המחבר דוגמא מעבודתו למספר תלמידי חכמים הבקיאים בענינים אלו וצירף לכך שאלון בו רצה לדעת כמה תועלת יש בספר, ולאזה ציבור ליעד אותו, ואם צורת כתיבתו היא הנכונה ובהירה, ועוד מספר שאלות.

התגובות אודות החיבור היו נלהבות ביותר, אך רובם ככולם המליצו לו להפשיט את הדברים עוד יותר כדי שיוכלו להיות נחלת הכלל.

הוא החל במשימה ורתם לשם כך אף את אשתו, מרת יהודית שפריר ע”ה. שהתמקצה אף היא במקצועות הלשון - דקדוק ספרות והבעה, היא עברה

על הכתבים העירה והאירה ואף ערכה חלקים מחדש. במשך שנים רבות ניסה לאתר את האדם הנכון שיערוך את הכתבים ויוציאם לאור עולם, והיה מוכן לתת כל הון עבור כך, אך למעשה לא אסתייעא מילתא, והספר לא יצא.

ב"ה שזכינו להגשים את חזונו ולערוך מחדש מקצת מכתביו: אותיות א - ב. [המחבר זכה לכתוב על רוב האותיות עד אות ע. כמו כן כתב חיבור שלם העוסק בשורשי לשון הקודש, וחיבור נוסף על החידושים שבתרגום יונתן בן עוזיאל].

בעבודתנו שמנו לעצמנו מטרה אחת, ללמוד את החיבור, להבינו על בוריו ולנסות להקל על הקורא אחריו, להבין את משמעות הדברים וכוונת המחבר.

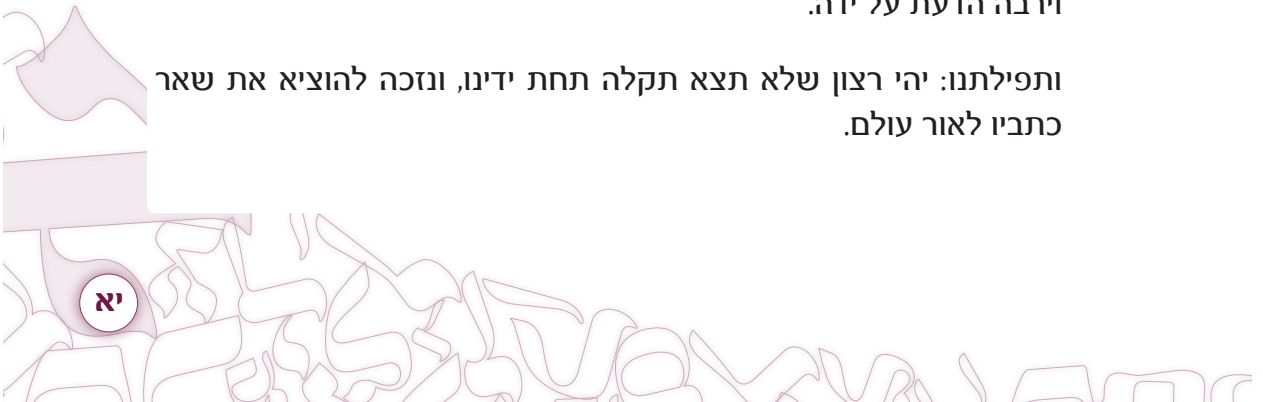
הוספנו במקומות הנצרכים מילות קישור הסבר והקדמה והבלענו אותם בתוך הלשון עצמו, הקפדנו מאוד לשמר את צורת הכתיבה המקורית, הלשון והסגנון.

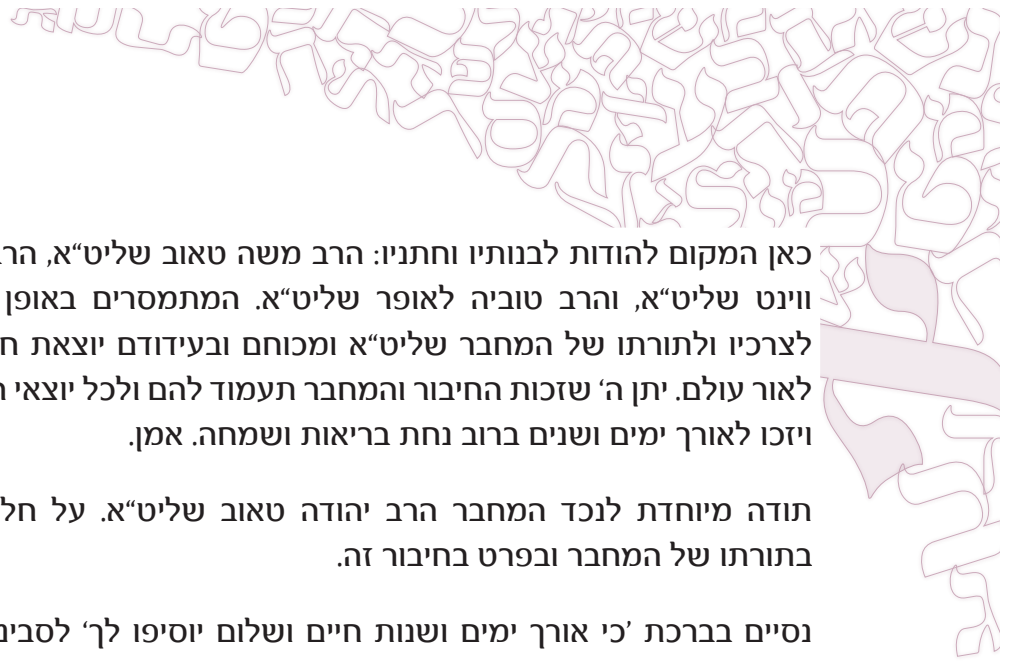
היו מקומות בהם המחבר קיצר במקום אחד והרחיב במקום אחר, וכן מקומות בהם הדברים היו חתומים ומופלאים, ותקוותנו שירדנו לעומק דעתו, ועל כן בקשתנו שטוחה לקורא היקר, אם תימצא שגיאה או תמיהה בבקשה יתלזה בנו ולא ברב המחבר.

וודאי שגם כעת לאחר העריכה הספר אינו 'ספר קריאה' אל 'ספר לימוד' לכל דבר וענין, ויש לקורא לעיין ולהתבונן בדברים כדי להגיע לתכלית הנרצה.

תקוותינו: שחברת זו שכל כך יגע עליה המחבר שליט"א תגיע לתכליתה, וירבה הדעת על ידה.

ותפילתנו: יהי רצון שלא תצא תקלה תחת ידיו, ונזכה להוציא את שאר כתביו לאור עולם.

כאן המקום להודות לבנותיו וחתניו: הרב משה טאוב שליט"א, הרב רפאל ווינט שליט"א, והרב טוביה לאופר שליט"א. המתמסרים באופן מופלא לצרכיו ולתורתו של המחבר שליט"א ומכוחם ובעידודם יוצאת חוברת זו לאור עולם. יתן ה' שזכות החיבור והמחבר תעמוד להם ולכל יוצאי חלציהם ויזכו לאורך ימים ושנים ברוב נחת בריאות ושמחה. אמן.

תודה מיוחדת לנכד המחבר הרב יהודה טאוב שליט"א. על חלקו הרב בתורתו של המחבר ובפרט בחיבור זה.

נסיים בברכת 'כי אורך ימים ושנות חיים ושלוה יסיפו לך' לסבינו הגדול הרב המחבר שליט"א, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, שימלא ה' משאלת לבך ויפוצו מעינותיך חוצה להגדיל תורה ולהאדירה.

מאיר פרידמן
עורך אות ב

אברהם ישעיהו ווינט
עורך אות א